

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานป้องกันและระงับอัคคีภัย ของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี

FACTORS AFFECTING THE EFFICIENCY OF FIRE PROTECTION AND FIREFIGHTING OF CHAOPRAYA ABHAIPHUBEJHR HOSPITAL

ว่าที่ ร.ต.ณัฐวุฒิ จำอยู่
โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรจ.ปราจีนบุรี

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงาน ป้องกันและระงับเหตุอัคคีภัยของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เจ้าหน้าที่ในสังกัดโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี ที่ปฏิบัติงานอยู่ในปี 2560 จำนวน 306 คน จำแนกเป็น ข้าราชการ 150 คน พนักงานราชการ 77 คน พนักงานกระทรวงสาธารณสุข 44 คน ลูกจ้างประจำ 20 คน และลูกจ้างชั่วคราว 15 คน การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) ในเดือน พฤษภาคม 2560 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพและวิเคราะห์แบบสอบถาม ด้วย ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) มีความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 59.48 , มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 40.84 , เป็นข้าราชการ ร้อยละ 49.01 , มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 56.20 โดยตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานป้องกันและระงับเหตุอัคคีภัย มากที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการ ($R=0.81$) , รองลงมา คือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ($R = 0.72$) โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 71.6 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.846 โดยด้านการบริหารจัดการ เมื่อจำแนกรายข้อพบว่า (1) การจัดทำแผนป้องกันและระงับเหตุอัคคีภัยที่เป็นไปตามแนวทางของกระทรวงสาธารณสุข และระเบียบกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง (2) การสร้างสัมพันธภาพที่ดีในการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก และ (3) การจัดให้มีการฝึกอบรมดับเพลิงและอพยพหนีไฟเป็นประจำทุกปี ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในงานป้องกันและระงับเหตุอัคคีภัยได้มากที่สุด ตามลำดับ และในด้านวัสดุอุปกรณ์ เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่า (1) การติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิงให้ครอบคลุมในทุกพื้นที่เสี่ยง (2) มีการทดสอบตรวจตราวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ให้มีสภาพพร้อมใช้งานอย่างสม่ำเสมอ และ (3) วัสดุอุปกรณ์ต้องเพียงพอต่อการปฏิบัติงานในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัยได้อย่างทันทั่วถึงที่ ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพ ในงานป้องกันและระงับเหตุอัคคีภัยได้มากที่สุด ตามลำดับ

ดังนั้น การให้ความสำคัญในด้านการบริหารจัดการ โดยมีการวางแผนงานตามแนวทางของกระทรวงสาธารณสุข และกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การประสานงานที่ดีกับภาคีเครือข่าย การฝึกอบรมให้เกิดความชำนาญเป็นประจำทุกปี รวมถึงการใส่ใจและตรวจตราวัสดุ อุปกรณ์ ให้มีสภาพพร้อมใช้งาน อย่างเพียงพอ และครอบคลุม จะส่งผลให้งานป้องกันและระงับเหตุอัคคีภัยของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี เกิดประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ ควรศึกษาในโรงพยาบาลอื่นๆ เพิ่มเติม และส่งเสริมให้โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขทุกแห่งจัดทำแผนป้องกันและระงับเหตุอัคคีภัยของหน่วยงานให้เป็นไปแนวทาง ระเบียบ กฎหมาย และปฏิบัติตามมาตรฐานระบบบริการสุขภาพของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้บริโภค และป้องกันภาวะเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดการสูญเสียทั้งชีวิต และทรัพย์สินของทางราชการ หากเกิดเหตุอัคคีภัย ภายในสถานพยาบาลของรัฐต่อไป

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ , การบริหารจัดการ , การป้องกัน , ระงับเหตุอัคคีภัย , มาตรฐานระบบบริการสุขภาพ , โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

Abstract

The study has a purpose. To study the factors related to the management efficiency of fire protection and firefighting of Chaopraya Abhaiphubejhr Hospital Prachinburi Province. The target group is the staff of Chaopraya Abhaiphubejhr Hospital Prachinburi Province the operation was in the year 2017, 306 people. Classified as 150 government officials, 77 government employees, 44 employees ministry public health, 20 permanent employees and 15 temporary employees. The study is a survey research in May 2017. The tools used in the study were questionnaires. The quality and analysis of the questionnaire. Cornbrash's Alpha Coefficient has a confidence value of 0.93. Statistics used in data analysis were mean (X), standard deviation (S.D.), multiple correlation and multiple regression analysis.

The research findings were as follows. The respondents were 59.48% male, Age is between 31-40 years old 40.84%, government officials 49.01%, bachelor degree is 56.20%. The variables that affect the efficiency of, fire protection, firefighting most Management (R = 0.81), Secondly, the material (R = 0.72). 71.6% of the respondents were able to share the forecast. The correlation coefficient was 0.846. By management. When classified, (1) the fire prevention and firefighting plan is in accordance with the guidelines of the Ministry of Public Health. And the relevant legal regulations, (2) good relationship to coordinate with external agencies and (3) the provision of fire training and fire evacuation every year. As a result, the efficiency of fire prevention and firefighting is highest respectively and in materials. When classified, the item was found (1) Install fire extinguishers in all risk areas, (2) testing of materials, equipment, tools, utensils, and (3) the equipment must be sufficient to provide immediate assistance to the fire victims. Resulting in efficiency in most cases fire protection and fire suppression, respectively.

So the importance of management. The planning of the Ministry of Public Health. And laws associated coordinate well with network partners. The training is done every year. Including careful consideration and monitoring of equipment and materials to ensure adequate and adequate use of the equipment will result in fire prevention and firefighting of Chaopraya Abhaiphubejhr Hospital Prachinburi Province have Efficiency.

Suggestions should be made in other hospitals and promoted to all hospitals under the Ministry of Public Health. Prepare a fire prevention and containment plan for the unit. And comply with health service standards. Department of Health Service Support Ministry of Public Health For Consumer Protection and prevent the risk that will cause loss of life and property of the government. In case of fire in the next state hospital.

Keywords: Efficiency, Management, Fire protection, Firefighting, Health Service System Standards, Chaopraya Abhaiphubejhr Hospital

บทนำ

จากประวัติการเกิดอัคคีภัยที่เกิดขึ้นในช่วงเวลา 3 ปีที่ผ่านมาพบว่า การเกิดอัคคีภัยในแต่ละครั้งสร้างมูลค่าความสูญเสียอย่างมหาศาล โดยในปี พ.ศ.2557-พ.ศ.2559 มีมูลค่าความเสียหายอยู่ที่ 315,488,912 บาท, 288,364,646 บาท และ 522,064,078 บาท ตามลำดับ (ที่มา : ศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย)

การป้องกันและระงับอัคคีภัยเป็นภารกิจหนึ่งของการจัดการภายในสำนักงานหรือการบริหารราชการทั่วไป โดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ.2552 ในหมวด 4 การรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่ ข้อ 33 กำหนดให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดำเนินการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่โดยกำหนดมาตรการ เพื่อพิทักษ์รักษาให้ความปลอดภัยแก่ที่สงวน อาคาร และสถานที่ของหน่วยงานของรัฐ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และข้อมูลข่าวสารในอาคารและสถานที่ดังกล่าวให้พ้นจากการโจรกรรม การจารกรรม การก่อวินาศกรรม การก่อการร้าย หรือเหตุอื่นใดอันอาจทำให้เสียความสามารถในการปฏิบัติภารกิจของหน่วยงานของรัฐได้ และข้อ 34 กำหนดว่า ในการพิจารณาเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่ ให้หน่วยงานของรัฐคำนึงถึงอันตรายดังต่อไปนี้ (1) ภัยอันตรายที่เกิดจากปรากฏการณ์ธรรมชาติและอุบัติเหตุ เช่น พายุ น้ำท่วม ไฟป่า แผ่นดินไหว ดินถล่ม และเพลิงไหม้

โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร เป็นราชการส่วนภูมิภาค ในสังกัดของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข มีผู้อำนวยการโรงพยาบาลเป็นหัวหน้าหน่วยงาน ตั้งอยู่เลขที่ 32/7 หมู่ที่ 12 ตำบลท่าแกม อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี มีเนื้อที่ 101 ไร่ 2 งาน 27 ตารางวา เป็นโรงพยาบาลศูนย์ขนาด 500 เตียง ซึ่งมีอาคารสาธาณบริการผู้ป่วยนอก ผู้ป่วยใน อาคารสนับสนุนการบริการ บ้านพักบุคลากร ต่างๆ รวม 52 อาคาร มีบุคลากรทั้งสิ้น 1,553 คน ในปี พ.ศ.2559 มีผู้มารับบริการเฉลี่ย 1,453 คน ต่อวัน โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร เริ่มมีการเจริญเติบโตในด้านต่างๆ อย่างมาก โดยเฉพาะด้านอาคารสถานที่ที่เพิ่มมากขึ้น มีการเพิ่มขึ้นของผู้มารับบริการอย่างต่อเนื่อง เพื่อลดภาวะเสี่ยงและลดภาวะที่จะก่อให้เกิดการสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินของทางราชการหากเกิดเหตุอัคคีภัยภายในโรงพยาบาล และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความปลอดภัยภายในหน่วยงานของรัฐ โดยเฉพาะตำแหน่งนักจัดการ

งานทั่วไป ต้องรับผิดชอบและบริหารจัดการงานอาคารสถานที่ให้มีประสิทธิภาพ (มาตรฐานกำหนดตำแหน่ง ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 1 : วันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ.2552) ต้องมีการวางระบบบริหารจัดการอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม ให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เป็นการคุ้มครองสวัสดิภาพแรงงาน และคุ้มครองผู้บริโภคแก่ผู้มารับบริการในสถานบริการ สาธาณสุขให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บุคลากรเกิดความพร้อมในการป้องกันและระงับอัคคีภัยระดับต้น ผู้เผชิญเหตุสามารถระงับอัคคีภัยเบื้องต้นได้ และเป็นไปในแนวทางเดียวกันตามแนวทางการจัดทำแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย ในหน่วยบริการสาธาณสุขของสำนักสาธาณสุขฉุกเฉิน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ลงวันที่ 30 พฤษภาคม 2557 และปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านอาคารและสภาพแวดล้อมภายในโรงพยาบาล ตามมาตรฐานระบบบริการสุขภาพ ของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรและผู้มาใช้บริการภายในโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี เกิดความมั่นใจและไว้วางใจ เมื่อมาใช้บริการในโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จะมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ดังนั้น การค้นหาปัจจัยทางการบริหารจัดการงานป้องกันและระงับอัคคีภัยของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี จะมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพียงใดนั้น จำเป็นต้องใช้แนวคิดทรัพยากรการบริหาร (Management Resources) หมายถึง ปัจจัยที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อการจัดการทรัพยากรในการบริหารที่สำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ บุคลากร (Man) งบประมาณ (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Materials) และความรู้ทางการบริหารจัดการ (Management) ที่เรียกกันย่อๆว่า 4M's (ธงชัย สันติวงษ์, 2531, หน้า 1-7) จะส่งผลให้องค์กรมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ซึ่งเห็นได้จากงานวิจัยของ ประสิทธิ์ ไชยเวช (2550, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามมาตรการด้านการช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัยของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การใช้หลัก 4M's มาบริหารจัดการทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษา “ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานป้องกันและระงับอัคคีภัยของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี” โดยใช้หลัก 4M's ซึ่งหวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่องานป้องกันและระงับอัคคีภัยของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการบริหารจัดการงานป้องกันและระงับเหตุอัคคีภัยที่มีประสิทธิภาพของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี

เครื่องมือและวิธีการศึกษา

รูปแบบการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อค้นหา ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานป้องกันและระงับอัคคีภัย ของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ เจ้าหน้าที่ในสังกัดโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี ที่ปฏิบัติงานอยู่ในปี 2560 จำนวน 1,553 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการ 150 คน พนักงานราชการ 77 คน พนักงานกระทรวง 44 คน ลูกจ้างประจำ 20 คน และลูกจ้างชั่วคราว 15 คน จำนวน 306 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - stage Random Sampling) กำหนดขนาดโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie Morgan)

เครื่องมือที่ใช้เป็น แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบให้เลือก (Check List)

ส่วนที่ 2 ปัจจัยการบริหารจัดการงานป้องกันและระงับอัคคีภัย ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ บุคลากร, งบประมาณ, วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 อันดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานป้องกันและระงับอัคคีภัย เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 อันดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

แบบสอบถามทุกชุดผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดย (1) การหาความตรงตามเนื้อหา (Content

Validity) ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมของภาษา ความครอบคลุมทางเนื้อหา เกณฑ์การให้คะแนนการแปลผล และนำข้อเสนอแนะต่างๆ มาปรับปรุงแก้ไขและ (2) การหาความเชื่อมั่น (Reliability) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้และวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.93

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีวิธีการดังนี้

1. ผู้ศึกษาชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูล

2. จัดเตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอกับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3. ผู้ศึกษาส่งแบบสอบถามและจัดเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างด้วยตัวเองทั้งหมด

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนจำนวน 306 ฉบับ มาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของการตอบคำถาม

5. นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบแล้วไปวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1.) หาค่าสถิติพื้นฐานโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.) วิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย โดยใช้โปรแกรม SPSS for Window วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

1.) สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ปัจจัยด้านการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการ งานป้องกันและระงับอัคคีภัย ใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation)

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	182	59.48
หญิง	124	40.52
อายุ		
20 – 30 ปี	30	9.80
31 – 40 ปี	125	40.84
41 – 50 ปี	106	34.64
51 – 60 ปี	45	14.70
ตำแหน่ง		
ข้าราชการ	150	49.01
พนักงานราชการ	77	25.16
พนักงานกระทรวง	44	14.37
ลูกจ้างประจำ	20	6.53
ลูกจ้างชั่วคราว	15	4.90
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย /ปวช.	45	14.70
มัธยมศึกษาตอนปลาย /ปวช.	21	6.86
อนุปริญญา/ปวส.	33	10.78
ปริญญาตรี	172	56.20
สูงกว่าปริญญาตรี	35	11.43

2. ปัจจัยการบริหารจัดการงานป้องกันและระงับเหตุอัคคีภัยของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านบุคลากร ($\bar{X}=3.79$) , รองลงมาด้านบริหารจัดการ ($\bar{X}=3.78$) และด้านวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X}=3.73$) ตามลำดับ

2.1. ผลการวิเคราะห์เป็นรายข้อแต่ละด้าน พบว่า

2.1.1 ด้านบุคลากร โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ บุคลากรที่เกี่ยวข้องในปฏิบัติงานป้องกันและระงับอัคคีภัยมีความพอเพียงที่พร้อมปฏิบัติหน้าที่ควบคุมเพลิงไหม้เบื้องต้น ($\bar{X}=4.03$) รองลงมาบุคลากรได้รับการฝึกซ้อมอพยพหนีไฟและการดับเพลิงเบื้องต้น เป็นประจำทุกปี ($\bar{X}=4.00$) และบุคลากรปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ตามแผนอย่างถูกต้อง ($\bar{X}=3.83$) ตามลำดับ

2.1.2 ด้านงบประมาณ โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบ ว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีการจัดตั้งแผนงบประมาณประจำปีสำหรับการบริหารจัดการในงานป้องกันและระงับอัคคีภัยที่เพียงพอ ($\bar{X}=3.71$) รองลงมา มีการตรวจสอบการเบิกจ่ายงบประมาณในการปฏิบัติงานป้องกันและระงับอัคคีภัยเป็นไปตามระเบียบ ($\bar{X}=3.67$) และ มีการตั้งงบประมาณเพื่อบูรณะพื้นที่ และเยียวยาผู้ประสบเหตุเพลิงไหม้ ($\bar{X}=3.64$) ตามลำดับ

2.1.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์ โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีการติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิงครอบคลุมพื้นที่เสี่ยง ($\bar{X}=3.87$) รองลงมา มีการทดสอบตรวจตราวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ให้มีสภาพพร้อมใช้งานอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}=3.76$) และมีวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้เพียงพอต่อการปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัย ($\bar{X}=3.73$) ตามลำดับ

2.1.4 ด้านการบริหารจัดการ โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.78$) เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีการจัดทำแผนป้องกันและระงับอัคคีภัยที่เป็นไปตามแนวทางของกระทรวงสาธารณสุขและระเบียบกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X}=3.88$) รองลงมา มีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เป็นอย่างดี ($\bar{X}=3.80$) และมีการฝึกอบรมดับเพลิงและอพยพหนีไฟเป็นประจำทุกปี เป็นประจำทุกปี ($\bar{X}=3.82$) ตามลำดับ

3. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานป้องกันและระงับเหตุอัคคีภัยของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.88$) และเมื่อพิจารณา เป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานป้องกันและระงับอัคคีภัยปฏิบัติหน้าที่ควบคุมเพลิงไหม้เบื้องต้นได้ทันเวลา ($\bar{X}= 4.01$) , รองลงมา มีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกในการให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี ($\bar{X}= 4.01$) และเจ้าหน้าที่ฝึกซ้อมตามแผนป้องกันและระงับอัคคีภัยได้อย่างรวดเร็วและปลอดภัย ($\bar{X}= 3.97$) ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานป้องกันและระงับเหตุอัคคีภัยของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี

4.1. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหาร จัดการงานป้องกันและระงับอัคคีภัยของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี กับประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานป้องกันและระงับอัคคีภัยของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี ตัวแปร มีค่าเป็นบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ 0.21-0.81 แสดงว่าตัวแปรพยากรณ์มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับมาก

4.2 ค่าสัมประสิทธิ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานป้องกันและระงับอัคคีภัยของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี กับประสิทธิภาพการบริหารจัดการงาน ป้องกันและระงับอัคคีภัยของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ที่มีค่าความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรทุกตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเรียงลำดับดังนี้ ด้านการบริหารจัดการ ($R=0.81$) ด้านวัสดุอุปกรณ์ ($R = 0.72$) ด้านบุคลากร ($R=0.48$) ด้านงบประมาณ ($R=0.35$)

5. ผลการวิเคราะห์ ข้อมูล การสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารจัดการจากปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานป้องกันและระงับเหตุอัคคีภัยของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี

5.1. มี 2 ด้าน จากทั้งหมด 4 ด้าน ซึ่งร่วมกันทำนาย ประสิทธิภาพการบริหารจัดการจากปัจจัยที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานป้องกันและระงับเหตุอัคคีภัยของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ด้านการบริหารจัดการ และด้านวัสดุอุปกรณ์ โดยทั้ง 2 ด้าน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.846 สามารถอธิบายความแปรปรวนของ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานป้องกันและระงับเหตุอัคคีภัยของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี ได้ร้อยละ 71.60

อภิปรายและวิจารณ์

ผลจากการศึกษา ผู้วิจัยมีประเด็นในการอภิปรายปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานป้องกันและระงับอัคคีภัยของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี ดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานป้องกันและระงับเหตุอัคคีภัยของ โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และในรายด้าน พบว่า ด้านบุคลากร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานป้องกันและระงับอัคคีภัยมีความพอเพียงที่พร้อมปฏิบัติหน้าที่ควบคุมเพลิงไหม้เบื้องต้นตลอดจนบุคลากรได้รับการฝึกซ้อมอพยพหนีไฟและการดับเพลิงเบื้องต้นเป็นประจำทุกปี และบุคลากรปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ตามแผนอย่างถูกต้อง เป็นผู้สร้างความสำเร็จให้กิจกรรมในองค์กร สอดคล้องกับนิพพานณ์ จรัสมาธูสร (2550, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพในการบริหารจัดการการป้องกันและระงับอัคคีภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ด้านบุคลากร เป็นปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานป้องกันและระงับอัคคีภัย

2. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานป้องกันและระงับเหตุอัคคีภัยของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และในรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด พบว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องในปฏิบัติงานป้องกันและระงับอัคคีภัยมีความพอเพียงที่พร้อมปฏิบัติหน้าที่ควบคุมเพลิงไหม้เบื้องต้นทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการปฏิบัติ หน้าที่ของบุคลากรต้องมีการเตรียมความพร้อมจัดเวรเฝ้าระวังการเกิดอัคคีภัยตลอดเวลา เพื่อป้องกันการสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินของราชการ สอดคล้องกับ นิรมล กิติกุล (2549, หน้า 17) ได้ให้ความหมายประสิทธิภาพ หมายถึง การทำงานที่มีการกำหนด

เป้าหมายไว้ดำเนินงานให้ได้ผลงานมากที่สุด จะต้องไม่เปลืองเวลา ทรัพยากรต่างๆ ประสิทธิภาพจะเปรียบเทียบกับระหว่างผลงานที่ได้กับค่าใช้จ่ายหรือการสูญเสียที่ต้องใช้ไปในการทำงานนั้นๆ

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานป้องกันและระงับเหตุอัคคีภัยของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ด้านการบริหารจัดการมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานป้องกันและระงับเหตุอัคคีภัยของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้สอดคล้องกับ อุมารณณ์ ขนนันไพร (2550, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยบริหารและกระบวนการบริหารที่มีผลต่อการปฏิบัติงานด้านสุขศึกษาของเจ้าหน้าที่ สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดขอนแก่นพบว่าด้านกระบวนการบริหารมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานด้านสุขศึกษาของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น

4. สมการพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารจัดการจากปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานป้องกันและระงับเหตุอัคคีภัยของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี ผลการศึกษาพบว่า ด้านที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานป้องกันและระงับเหตุอัคคีภัย ของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี มี 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการและด้านวัสดุอุปกรณ์ ได้ร้อยละ 71.6 สอดคล้องกับ เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2550, หน้า 3) ได้กล่าวถึงประสิทธิภาพการจัดการ หมายถึง การที่ผู้บริหารใช้ความสามารถในการกระทำสิ่งต่างๆ ในองค์กรให้บังเกิดผลตามเป้าหมายที่กำหนดโดยใช้ทรัพยากรทางการบริหารในจำนวนน้อย แต่มีผลลัพธ์ที่มีมากกว่าทรัพยากรที่ใช้ไป

สรุปและข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลศึกษาไปใช้

1.1 จากผลการศึกษาพบว่า ด้านการบริหารจัดการ เป็นตัวพยากรณ์ประสิทธิภาพ การบริหารจัดการจากปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานป้องกันและระงับเหตุอัคคีภัยของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี ดังนั้นจึงเป็นข้อมูลให้สำหรับผู้บริหารเพื่อนำไปหาวิธีการบริหารจัดการ โดยเน้นให้มีการจัดทำแผนป้องกันและระงับอัคคีภัยที่เป็นไปตามแนวทางของกระทรวงสาธารณสุขและระเบียบกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และสร้างสัมพันธภาพที่ดีใน

การประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อประโยชน์ในการช่วยเหลือเมื่อเกิดเหตุอัคคีภัยภายในโรงพยาบาลและจัดให้มีการฝึกอบรมดับเพลิงและอพยพหนีไฟเป็นประจำทุกปี เพื่อสร้างความชำนาญให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องและเป็นการทบทวนปรับปรุงแผนเป็นประจำ ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานป้องกันและระงับเหตุอัคคีภัย ของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี

1.2 ด้านวัสดุอุปกรณ์ รองลงมาเป็นตัวพยากรณ์ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการจากปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานป้องกันและระงับเหตุอัคคีภัยของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี ดังนั้นจึงเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารในการติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิงให้ครอบคลุมในทุกพื้นที่เสี่ยง และมอบหมายให้บุคลากรมีการทดสอบตรวจตราวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ให้มีสภาพพร้อมใช้งานอย่างสม่ำเสมอ และวัสดุอุปกรณ์ต้องเพียงพอต่อการปฏิบัติงานในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัยได้อย่างทันท่วงที

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำศึกษาคั้งต่อไป

2.1 ในการศึกษาครั้งต่อไป อาจเพิ่มตัวแปรในการศึกษาด้านอื่นๆ นอกเหนือที่ใช้ในครั้งนี้นี้ เช่น ด้านเวลา (Minute) ด้านวิธีการทำงาน (Method) เป็นต้น เพราะอาจมีปัจจัยด้านอื่นๆ ที่มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานป้องกันและระงับเหตุอัคคีภัยของโรงพยาบาลอื่นๆ ด้วย

2.2 ในการศึกษาครั้งนี้ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นบุคลากรโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี เท่านั้น ในการศึกษา ครั้งต่อไปควรศึกษาในประชากรโรงพยาบาลอื่นๆ ด้วย

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี ต้องขอขอบคุณหน่วยงานต่างๆ ทั้งเทศบาลเมืองปราจีนบุรี องค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม คุณมาละณี จินดารัตน์ และคณะเจ้าหน้าที่จากศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 3 อำเภอบึงสามพัน ผู้บังคับบัญชาทุกระดับ โดยเฉพาะนายแพทย์จรัญ บุญฤทธิการ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ที่ได้สนับสนุนผู้วิจัยในทุกๆ เรื่อง และที่สำคัญคือ ผู้ที่ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ตลอดจนนักวิชาการทุกท่านที่ผู้วิจัยได้นำผลงานอ้างอิงมาประกอบการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานการวิจัยฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ เป็นแนวทางในการพัฒนา

บุคลากรด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัย ให้กับหน่วยงานต่างๆ ซึ่งจะนำไปสู่การลดความสูญเสียในชีวิต และทรัพย์สินของทางราชการที่เกิดจากอัคคีภัยได้

เอกสารอ้างอิง

1. มาตรฐานกำหนดตำแหน่ง (ม.ป.ป.) ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 1 : วันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ.2552
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2552 (2552, 13 มีนาคม) ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 126 ตอนพิเศษ 39 ง
3. ธงชัย สันติวงษ์. (2531). หลักการจัดการ. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชย์.
4. นิพาภรณ์ จรัสมาธูสร. (2550). ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการการป้องกันและระงับอัคคีภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด สมุทรสาคร. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
5. นิรมล กิตติกุล. (2549). องค์การและการจัดการ. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
6. เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2550). การจัดการสมัยใหม่. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ลกรุ๊ป.
7. ประสิทธิ์ ไชยเวช. (2550). ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ตามมาตรการด้านการช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัยของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดเชียงใหม่. รายงานการค้นคว้าแบบอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
8. อุมภรณ์ ขนนไพร. (2550). ปัจจัยบริหารและกระบวนการบริหารที่มีผลต่อการปฏิบัติงานด้านสุขศึกษาของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์การบริหารสาธารณสุขมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.